

Herning Kirkes Drengkor synger på Mors

NYKØBING: Lørdag eftermiddag 7. december har Morsø Teaterkreds arrangeret julekoncert i Nykøbing Kirke med Herning Kirkes Drengkor. Det er stiftet 1949 og et af landets ældste drenge- og mandskor. Der er 50 medlemmer under ledelse Mads Bille og akkompagneret af Kristian Marius Andersen.



Om familiedynasti på gårdene

HAN HERRED BOGEN 2014: Nye lokalhistoriske bidrag fra Hannæs er med ved udgivelsen fredag 28. november

Af Villy Dall
villy.dall@nordjyske.dk

HANNÆS: Så er det igen årboernes tid, og fredag 28. november udkommer Han Herred Bogen 2014 med en lang række lokalhistoriske bidrag, ligesom der er artikler om det lokalhistoriske arbejde i de to herreder. Det er også en afsked med Jens Damsgaard, tidligere redaktør på Fjerritslev Avis og gennem 12 år formand for styrelsen for Lokalhistorisk Samvirke for Han Herred - en post, der nu er overtaget af gårdejer Otto Kjær Larsen, tidligere borgmester (V) i Fjerritslev Kommune.

Årbogsredaktionen har fået Gyldendals tilladelse til at optrykke et afsnit af den kommunistiske forfatter Hans Kirks (1898-1962) - ja, det er ham med "Fiskerne" - erindringsroman fra 1953, "Skyggespil". Heri fortæller han om, hvordan han som dreng under et ophold sammen med sin mor hos mormoren på Kjølbygård i Hunstrup var på besøg hos

oldemoren på Aggersborggård. På Kjølbygård havde man i øvrigt en gartner, Rosenkrantz de Lasson, som var af gammel adelsslægt.

På Aggersborggård residerer "madammen", oldemoren Ane Cathrine Nørgaard (1822-1913), enke efter Jacob Nørgaard (1815-93), og hun er efter mandens død det matriarkalske familieoverhoved for sønner og især døtre, hvem hun i langt de fleste tilfælde er lykkedes med at få placeret som hustruer i tilpas store gårde.

Guldbrudeparret i centrum

Et billede påkalder sig opmærksomheden - det er fra parrets guldbryllup 1892, og naturligvis er de selv - og Aggersborggård - i centrum. Den blev senere overtaget af sønnen Hans Nørgaard (1859-1936), som indtil da ejede Selbjerggård ved Tømmerby, mens sønnen Christen Jensen Nørgaard (1846-1919) købte Vesløgård, og sønnen Mogens Brix Nørgaard (1850-1911), der til 1896 ejede Ørbæk-

gård på Djursland, 1899 stiftede og redigerede Fjerritslev Avis, fra 1903 forpagtede Skerpinggård syd for Fjerritslev og boede i Skerpinghus til sin død.

Når det gælder døtrene, så blev Mariane (1852-1947) fru Kronborg på Vester Kjeldgård i Kettrup - egentlig ikke en tilstrækkelig stor gård, men til gengæld hendes fars fødehem - Louise (1865-1940) blev fru Pedersen på Vindum Overgaard ved Bjerringbro, Marie blev fru Andersen (1843-1914) på Kjølbygård, Margrethe (1862-1930) blev fru Hagensen på Gl. Ullerupgård, men udvandrede senere til USA, og Laurette fru Hagensen (1854-1937) på Ny Ullerupgård, idet Ullerupgård i Sennels blev delt ved de to bryllupper.

Tekstens særlige kvalitet ligger både i, at den beskriver en tid, som det i dag kan være svært at forestille sig, og så i det faktum, at Hans Kirk formår at fastholde den lille drengs perspektiv, selv om han skriver som velvoksen etableret forfatter.

Skolevæsenet på Hannæs

Ingvard Jakobsen, Øsløs, selv læreruddannet i Ranum 1986, gør i en fyldig artikel rede for skolevæsenets historie fra 1690 og frem til i

dag i det lille Øsløs Sogn på Sydhannæs.

Nogle nedslag i statistiken viser i øvrigt, at folketallet i Øsløs Sogn 1801 var 384, mens det 1850 var 576, 1901 toppede med 718, så 677 i 1930, 560 i 1955 og nu 425.

Men mange skoler har der været, ikke mindst siden Kong Frederik VI i 1814 indførte, hvad vi i dag kalder folkeskolen, selv om det var året efter statsbankerotten - nu skulle der altså satses på uddannelse.

Fra 1690 kender man altså til, at der har været sogne- og skoleholdere i Øsløs i og omkring præstegården, som lå på nuværende Højstrupvej 137. 1814 boede en skoleholder på nuværende Højstrupvej 143, hvor den første folkeskole også lå til 1859, hvor den flyttede til Skippergade (hvor der nu er p-plads over for forsamlingshuset), og her forblev den så til 1923, fra 1879 som Øsløs Søndre Skole, og 1923-63 på adressen Søndre Øsløsvej 12.

1879 oprettedes en Øsløs Nordre Skole ude i Øsløs Kær, hvortil der i dag knap er en vej, og den flyttede 1935 til Højstrupvej 90, hvor den lå, indtil den blev nedlagt 1963. 1963 var det år, hvor man indviede den ny Øsløs



Centralskole på Højstrupvej 110, og den var så Øsløs Skole, indtil den blev lukket som kommunal skole 2011.

Tre friskoler hører imidlertid også med, når man taler om skolevæsenet i Øsløs Sogn. Den første eksisterede 1883-1963, først kort tid i præstegården på Højstrupvej 137, så i en skolebygning på Højstrupvej 111.

Efter at Øsløs Skole var nedlagt som selvstændig skole, men nu hørte under Vesløs Skole, oprettede man 1983 en ny Øsløs Friskole, som eksisterede til 2002, først på Højstrupvej 79, siden på Højstrupvej 97. Og 2011 blev den endelige lukning af den kommunale folkeskole i Øsløs anledning til, at en ny friskole blev startet i den samme bygning, nemlig den nuværende Vejernes Naturfriskole på Højstrup-

vej 110.

Videre er der artikler, hvor Signe Bertelsen (1907-2002) fortæller om barndomsårene på Hannæs, først fra 1914 på Søndre Skadhauge lige vest for Frøstrup og fra ca. 1920 på Veggelhøj på Tømmerby Mark, og en artikel om ferieliv ved Bulbjerg 1920 hos Trine Madsen (1858-1944).

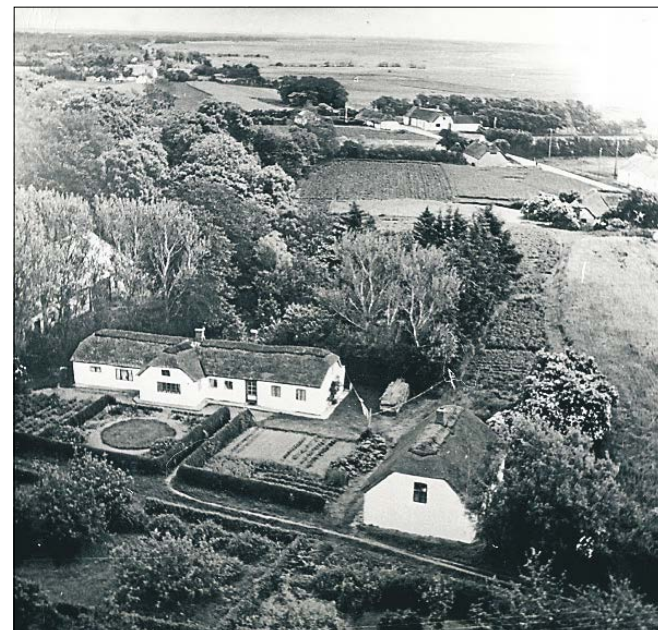
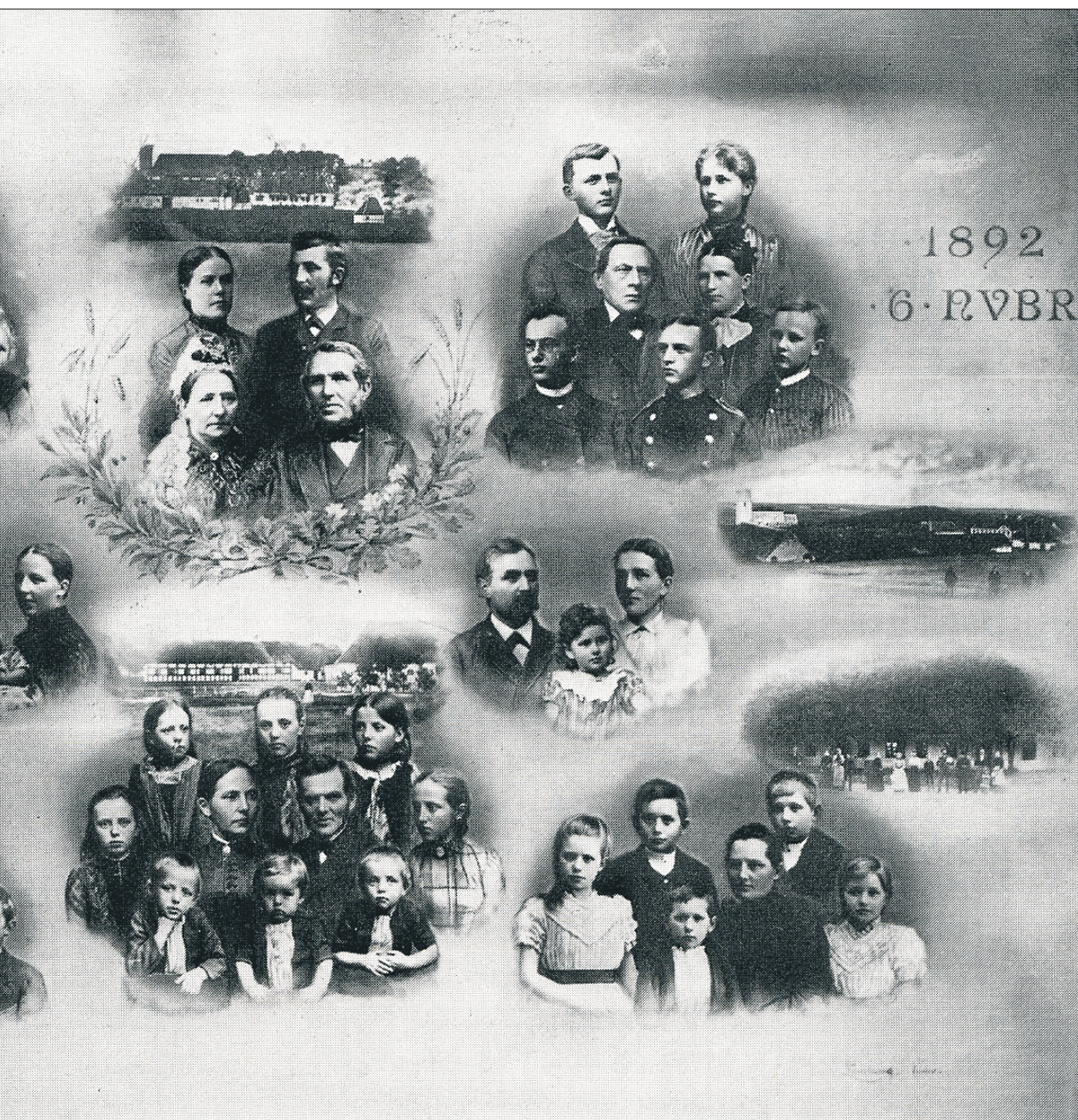


Maleri fra ca. 1900 af gården Søndre Skadhauge, der lå lige vest for Frøstrup, og som var Signe Bertelsens barndomshjem fra 1914 og til ca. 1920. Fra årbogen

Følg Thisted Dagblad på facebook

THY-HANNÆS: Man kan følge Thisted Dagblad på det sociale medie facebook. Her vil vi hver dag opdatere med døgnet mest spændende nyheder fra Thy. Samtidig giver vi jer muligheden for at debattere historierne eller komme med ris & ros til avisen. Find os på www.facebook.dk/thisteddagblad

og Øsløs' skoler



Luftfoto fra ca. 1960 af Højstrupvej 143, der 1814 rummede den første folkeskole i Øsløs Sogn. Endnu tidligere var det hernehuternes forsamlingshus i slutningen af 1700-tallet. Fra årbogen

Billedet fra Jacob Nørgaard og Ane Cathrine Nørgaards guldbryllup 1892 på Aggersborggård. Øverst i midten netop Aggersborggård og sønnen Hans med hustru oven over forældrene. Øverst til højre datteren Marie med familie (heriblandt Hans Kirks mor, Johanne) med Kjølbjerggård nedunder og til venstre sønnen Mogens med familie. I midten til venstre datteren Louise med familie og til højre datteren Margrethe med familie og derunder Gl. Ullerupgård. Nederst til venstre Vesløgård og derunder sønnen Christen med familie og nederst til højre datteren Laurette med familie. Fra årbogen



Foto fra ca. 1912 af den første Øsløs Friskole, hvor børnene ses sammen med lærerinde Trine Støvring. Fra årbogen

Trine Madsen, der her ses stående som nr. 2 fra højre, var i mange år værtinde for feriegæster ved Bulbjerg. Her med en sommerklædte ferielejere. Fra årbogen